

Länsstyrelsen
Västra Götaland
Naturavdelningen
Örjan Nilsson
010-224 51 67

Beslut
2022-01-24

Diarienummer
511-43456-2015
Dossiernummer
1498-2216

Sida
1(13)

Bildande av naturreservatet Lena borg i Tidaholms kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.

Syftet med naturreservatet

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Beslut om föreskrifter

Ärendets handläggning

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutslista

Bilaga 2. Översiktskarta

Bilaga 3. Skötselplan

Bilaga 4. Sakägarförteckning

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Lena borg
NVR ID:	2052742
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Tidaholms kommun
Ungefärlig mittpunkt:	N 645403, E 429703, SWEREF99
Lägesbeskrivning:	10 km nordväst om Tidaholm
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	38,0 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Naturgeografisk region:	Vänerslätterna

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Lena borg.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Landskapsbildsskydd Kungslena, enligt 19 § naturvårdslagen beslutat den 18 november 1974, dnr 11.126-2325-74
- Landskapsbildsskydd, 5 Varvsberget m.fl., enligt 19 § naturvårdslagen beslutat den 3 mars 1969, dnr IIIR11 6 68

Länsstyrelsen beslutar att dessa områdesskydd ersätts inom de delar som berörs av naturreservatet när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla ädellövskog och triviallövskog med rik förekomst av död ved och många hänsynskrävande arter,
- bevara och utveckla lövblandad barrskog och granskog i branter samt lövsumpskog i bäck- och källmiljöer,
- bevara och restaurera artrika slätter- och naturbetesmarker, med hävdgynnade kärlväxter och svampar,
- bevara inom området förekommande naturtyper som ingår i EU:s nätverk av Natura 2000-områden, i gynnsamt tillstånd: Lövsumpskog, 9080; Taiga, 9010; Trädklädd betesmark 9070; Fuktäng 6410; Silikatgräsmarker 6270,
- bevara och tillgängliggöra ett område som har stor betydelse för landskapsbild, friluftsliv och lärande om natur- och kulturhistoria,
- friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i naturreservatet.

Syftet ska tryggas genom att:

- löv- och barrskogarna i området lämnas i huvudsak till fri utveckling,
- lövsumpskogarnas hydrologi lämnas opåverkad och bäckar och källor i området får ha ett naturligt flöde,
- avverkning sker av planterad granskog, där sedan lövskogen får utvecklas fritt,
- ev. inträngande gran röjs återkommande bort i delar av området,
- de hävdberoende naturtyperna hålls öppna med slåtter, bete och bränning,
- kulturhistoriskt intressanta lämningar sköts, tydliggörs och förses med informationstavlor,
- informationstavlor och vandringsleder/stigar anordnas/underhålls.

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreservatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreservatet ska kunna uppfyllas.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

I naturreservatet Lena borg på norra delen av Varvsberget, finns ädellövskog, lövsumpskog och lövblandad barrskog på sluttningarna och i branterna. I norra delen av naturreservatet finns betes- och slåttermarker. Skogarna och de hävdade markerna i området har höga naturvärden med flera hotade och sällsynta arter.

Skogsbruksåtgärder i form av större avverkningar skulle ha en negativ påverkan på mikroklimat, ljus- och näringsförhållanden samt substrat och livsmiljöer i områdets skogar. Skogen i naturreservatet ska skötas genom i huvudsak fri utveckling. Naturvärdena kommer att stärkas genom att de små delarna med planterad granskog avverkas för att gynna lövskog.

I naturreservatet finns även ruinerna efter Lena borg (fornlämning) samt utsiktsplatsen Höge klint, vilka är välbesökta utflyktsmål för det rörliga friluftslivet. Genom att naturreservatet bildas säkras allmänhetens tillträde till området.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

- A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)*

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Avverka träd, röja, gallra, plantera eller utföra skogsbruksåtgärd.
2. Ta bort eller upparbeta liggande eller stående döda träd eller vindfällan.

3. Dika, skyddsdika, rensa diken, kulvertera dike, dämna, muddra eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden.
4. Borra, gräva, schakta, utfylla, tippa eller spränga.
5. Anlägga, bygga eller förändra väg, skogsbilväg, ridväg, stig eller parkeringsplats.
6. Röja siktgator.
7. Bedriva täkt av något slag, ej heller husbehovstäkt eller täkt av torv för husbehov.
8. Anlägga luft- eller markledning.
9. Anordna upplag.
10. Använda växtnäringsämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
11. Uppföra byggnad, eller därmed jämförbar anläggning.
12. Uppföra mast, torn, vindkraftverk, antenn eller liknande anläggningar.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

13. Uppföra jakttorn.
14. Bekämpa för området invasiva främmande arter.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel och som framgår under B.
- När träd och grenar blockerar eller utgör en säkerhetsrisk för vägar eller byggnader i, eller i anslutning, till naturreservatet.
- Vid reparation och underhåll av befintliga markförlagda ledningar. Eventuella markskador ska reperaras.
- Vid rensning av slamfickor i bäckar/diken som gränsar till åkermarker norr om naturreservatet.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs/anläggs och att följande åtgärder vidtas.

1. Naturreservatet märks ut i terrängen
2. Naturvårdsinriktad avverkning, gallring, röjning, slåtter och bete eller liknande åtgärder enligt karta i bilaga 1b.
3. Vandringsleder, inklusive tillhörande anordningar så som spänger, underhålls/anläggs samt informationstavlor sätts upp enligt karta i bilaga 1b.
4. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
5. Åtgärder i syfte att minska utbredning och spridning av invasiva främmande arter.
6. Åtgärder i syfte att motverka skadeangrepp av åttatandad granbarkborre, eller annan skadegörare, om skadeangreppet påtagligt kan hota syftet med

naturreservatet. Sådana åtgärder kan vara utplacering av fällor och fångstvirke, fällning och barkning av angripna träd, rotkapning och/eller barkning av vindfällan. Detta får göras förutsatt att angreppet utgör ett påtagligt hot mot områdets kontinuitetsberoende naturvärden. Fällda träd ska i första hand lämnas på plats men får flyttas eller transporteras ut om natur- eller friluftsvärden påtagligt hotas. Eventuellt fångstvirke ska föras ut ur reservatet.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Skada döda liggande eller stående träd eller vindfällan eller bryta torra grenar eller kvistar.
2. Framföra motordrivet fordon.
3. Sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. Utplantera växt- eller djurart.
5. Elda annat än på anvisade platser i bilaga 1b.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.
- Föreskrift C.2 gäller ej ledningsinnehavare vid reparation och underhåll av befintliga ledningar använder erforderliga motordrivna fordon. Eventuella markskador ska repareras.
- Föreskrift C.2 gäller inte huvudman för lederna och friluftsanordningar i området, vid underhåll av dessa, och som framgår av bilaga 1b.
- Föreskrift C.2 gäller ej jakträttsinnehavare vid uttransport av fällt vilt.

Ärendets handläggning

Naturreservatet Lena borg ligger på Varvsbergets norra sluttning. Ruinerna och fornlämningarna efter Lena borg (som har gett naturreservatet dess namn) har, tillsammans med utsiktsplatsen Höge klint, under lång tid varit populära utflyktsmål för det rörliga friluftslivet. För några år sedan fick fastigheten där lämningarna efter Lena borg ligger, en ny ägare. På fastigheten finns även ädellövskog med höga naturvärden. I samband med övertagandet av fastigheten initierade den nye ägaren ett samråd med Länsstyrelsen om möjligheterna för att bilda naturreservat i området. Dels för att skydda värdefull skog, dels för att långsiktigt trygga allmänhetens tillträde till fornlämningarna vid Lena borg.

Detta samråd resulterade i att Naturvårdsverket (staten) genom köp förvärvade de delar av fastigheten som bedöms ha skyddsvärd skog, samt betes- och slättermarker i anslutning till fornlämningen Lena borg.

Länsstyrelsen har därefter genom samråd kontaktat ytterligare ett antal markägare som har skog i och i anslutning till branterna i anslutning till Höge klint. Detta har resulterat i att Länsstyrelsen nu kan bilda ett naturreservat på sammanlagt 38 hektar.

Ersättningsfrågorna inför reservatsbildningen har lösts genom att överenskommelser om köp eller intrångsersättning har träffats mellan Länsstyrelsen/Naturvårdsverket (staten) och samtliga berörda markägare.

Samtliga berörda mark- och sakägare har förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med utökning, reviderade föreskrifter och ny skötselplan.

Markägarna till samtliga fastigheter som gränsar till naturreservatet, har getts möjlighet att yttra sig i ärendet.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Tidaholms kommun, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) och Skogsstyrelsen.

Varvs församling (Svenska kyrkan), Lena Gille, LRF Västra Götaland, Västergötlands Botaniska förening, Naturskyddsföreningen Skaraborg, Tidaholms Naturskyddsförening, Västgötabergens Svampklubb, Västergötlands Ornitologiska förening, Miljö- och byggkontoret Tidaholms kommun, Björn Lundqvist samt Anders Larsson (förhandlare) har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Yttranden

Sammanfattningsvis kan sägas att samtliga yttranden som har kommit in är positiva till att naturreservatet bildas.

Tidaholms kommun har inget att erinra mot förslaget till naturreservat. Kommunen och Länsstyrelsen har inlett ett samråd för att undersöka möjligheterna att anlägga en parkering för besökare till naturreservatet, på mark som kommunen äger i anslutning till återvinningsstationen i Kungslena (Kungslena 29:10).

Länsstyrelsens kommentar: Om/när en kompletterande parkering ska anläggas för besökare till naturreservatet, på mark som kommunen äger, bör ett särskilt avtal upprättas mellan Länsstyrelsen och kommunen, för fördelning av kostnader m.m.

Varvs församling (Svenska kyrkan): Varvs församling har lämnat följande synpunkter på förslaget.

- *Församlingen förbehåller sig rätten att stänga av parkeringen vid Kungslena kyrka för allmänheten vid de tillfällen församlingen själva behöver nyttja hela parkeringen. Från församlingens sida vill vi uppmana länsstyrelsen att undersöka möjligheten att anlägga en parkering för besökare till naturreservatet vid en annan plats, så att det inte uppstår trafikproblem vid större tillställningar i Kungslena kyrka.*

- *Församlingen önskar att den informationstavla som ska sättas upp på parkeringen vid Kungslena kyrka placeras enligt församlingens önskemål. På platsen finns stora kulturhistoriska värden som måste beaktas vid placering av informationstavlan.*

• *Förslaget saknar helt uppgift om ifall en offentlig toalett kommer att uppföras. Behovet av en toalett för besökare till naturreservatet måste tillgodoses.*

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har förståelse för att Församlingen, vid särskilda tillfällen, måste ha möjlighet att reservera parkeringen vid Kungslena kyrka, till församlingens besökare. Länsstyrelsen har därför, i enlighet med församlingens förslag, tagit kontakt med Tidaholms kommun för att undersöka möjligheten att anlägga parkering i anslutning till återvinningsstationen i Kungslena.

När det gäller en informationstavla för naturreservatet och Lena borg (fornlämningen) så måste utformningen och placeringen av denna givetvis utformas i samråd med Församlingen.

Beträffande frågan om toalett, som är tillgänglig för allmänheten, i Kungslena så bör denna fråga diskuteras vidare mellan Länsstyrelsen och Församlingen. Länsstyrelsens bedömning är att många som besöker naturreservatet även besöker Kungslena kyrka/kyrkogård, och det minnesmärke som finns i Kungslena.

Lena Gille (Kungslena Byförening) har inkommit med följande yttrande:

Föreningen Lena Gille, som är huvudman för vandringslederna runt Kungslena och till stora delar passerar genom det planerade naturreservatet vill lämna följande synpunkter på förslaget till beslut.

1: Kartor

De kartor som beskrivs under bilaga 1b och 2b bör uppdateras och kompletteras enligt nuvarande sträckning och utförande. Skötselplanen under punkt 4. Friluftsliv, ska samtidigt uppdateras. Uppdateringen ska genomföras tillsammans med Lena Gille.

2: Informationstavlor

På de 6 informationstavlor som planeras sättas upp bör informationen innefatta en karta över vandringslederna med en markering på respektive karta som anger "Tavlans plats".

3: Underhåll av vandringslederna

Möjlighet att använda motordrivet fordon, ex fyrhjuling för transport av material och utrustning, ska finnas i samband med underhåll av vandringslederna. Föreskrifter enligt C bör kompletteras med "Föreskrift C.2 gäller ej huvudmannen för vandringslederna vid underhåll av dessa".

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen ser Lena Gille som en bra och viktig lokal aktör som huvudman för lederna m.m. i området. Kartbilagorna i reservatsbeslutet med tillhörande skötselplan har kompletterats i enlighet med den information som Lena gille har lämnat. De skyltar/kartor som sätts upp på plats kommer att föras med en markering av respektive kartas plats. Undantagen från föreskrift C.2 har justerats så att det tydligt framgår att huvudmannen för lederna och friluftsanordningarna har rätt att använda motordrivet fordon vid underhåll av dessa.

Skogsstyrelsen har meddelat att man ställer sig positiv till att naturreservatet bildas. Och att man inte har några synpunkter på presenterat underlag.

Sveriges Geologiska undersökning, SGU avstår från att yttra sig i ärendet.

Per och Brigitta Jonsson (boende i Kungslena) har meddelat att de tycker att det är utmärkt att naturreservatet bildas. De instämmer i sin helhet med det som Lena Gille anger i sitt yttrande beträffande vandringsleder m.m.

Cecilia Strömer (boende i Kungslena) har i ett yttrande meddelat att hon är glad över att naturreservatet bildas. Hon ställer också en fråga om varför inte en del av den äldre skogen sydost om naturreservatet också tas med i skyddet. Cecilia Strömer påtar också att det händer att besökare till naturreservatet kör på en liten väg och parkerar i anslutning till hennes tomt. Samt att skyltningen på denna lilla byväg är bristfällig.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen bedömer att den granskog som finns i anslutning till naturreservatets sydöstra del inte har så höga skogsbiologiska naturvärden att det är motiverat att ta med den i skyddet. I området går en befintlig vandringsled, delvis utanför naturreservatet, och som sköts av Lena Gille i samråd med berörda markägare.

När det gäller frågan om parkering så hänvisas besökare till parkeringen vid Kungslena kyrka. Förhoppningsvis kan en förbättrad skyltning och information till besökare till Naturreservatet göra att de väljer att parkera där. Länsstyrelsen har även inlett en diskussion med Tidaholms kommun om att, vid behov, anlägga en parkering i anslutning till återvinningsstationen i Kungslena. När det gäller frågan om skyltning för vägar inom Kungslena by är det en fråga som inte hanteras av Länsstyrelsen inom ramen för reservatsärendet.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Beskrivning av naturreservatet

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Naturreservatet ligger på norra sluttningen av Varvsberget, som är ett av Västergötlands plåtåberg. I naturreservatet finns ädellövskog som domineras av ek och ask samt lövsumpskog med i huvudsak klibbal. I branterna upp mot diabasplatån finns lövblandad barrskog. Skogen skall skötas genom i huvudsak fri utveckling.

I norra delen av naturreservatet finns naturbetesmarker och vall/åker vilka kommer att hävdas med bete och slåtter. Marken kring ruinen Lena borg hävdas genom slåtter och röjning av ev. uppväxande buskar och träd, för att bevara utsikt och skydda fornlämningar.

Området är sedan länge ett uppskattat utflyktsmål för det rörliga friluftslivet som besöker ruinen Lena borg med dess vackra utsikt, samt utsiktsplatsen vid Högeklint. Vandringsleder förbinder dessa platser med Kungslena by och kyrka. Parke- ringsmöjligheter för besökare finns vid Kungslena kyrka. En vandringsled finns sedan länge från parkeringen fram till det område som nu blir naturreservat.

Motivering av beslutet

Naturreservatets lövskogar och den lövblandade barrskogen i branterna hyser höga biologiska bevarandevärden. Stora delar av området är översilade eller genom- silade av rörligt markvatten. Större avverkningar av skog, med tillhörande, trans- porter av virke, skulle försämra stora delar av områdets naturvärden.

Fortsatt god tillgänglighet och förbättrad skötsel (slåtter) av området i anslutning till fornlämningen Lena borg samt utsiktsplatsen Höge klint är andra viktiga motiv för att bilda naturreservatet.

Föreskrifterna i naturreservatet är till för att skydda skogens och de hävdade markernas naturvärden och de upplevelsevärden som är knutna till dessa.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.

Riksintressen

Området ingår i riksintresse för naturvård (NRO 14108 Platåberget, Varvsberget, Gerumsberget och Gisseberget – Falköpings och Tidaholms kommuner). Områdets utpekade naturvärden är bl.a. ädellövskog, sumpskog och naturbetesmarker.

Området ingår även i riksintresse för kulturmiljövård (R 100 Kabriosilurområde, delen vid Kungslena m.fl. socknar). Som ett uttryck för riksintresset nämns bl.a. fornlämningarna efter Lena borg.

Kommunal Översiktsplan

Kommunfullmäktige i Tidaholms kommun fastställde gällande översiktsplan den 17 juni 1991. Tidaholms kommun arbetar för närvarande med att ta fram en ny översiktsplan. Enligt uppgift ska den nya översiktsplanen antas vid årsskiftet 2021-2022. Bildandet av naturreservatet bedöms vara väl förenligt med såväl gällande översiktsplan, som med det underlagsmaterial som finns för en ny översiktsplan.

Områdesbestämmelser

Naturreservatet ligger helt inom det område på Varvsberget som omfattas av landskapsbildsskydd enligt 19 § naturvårdslagen (Landskapsbildsskydd Kungslena resp. Landskapsbildsskydd, 5 Varvsberget, m.fl.). Naturreservatets föreskrifter innebär bibehållna, och i vissa delar utökad reglering av områdets skydd. Landskapsbildsskyddet kommer därför att upphävas i de delar som omfattas av naturreservatet.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen *Myllrande våtmarker*, *Levande sjöar och vattendrag*, *Levande skogar* samt *Ett rikt växt och djurliv*.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående mark- och vattenanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan

enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med de för området gällande översiktsplanerna.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreseptatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreseptatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreseptatet (7 kap. 7 § miljöbalken).

Skogsvårdslagen

Genom beslutet om naturreseptat följer att skogsvårdslagens bestämmelser upphör att gälla, i hela naturreseptatet, där skogsbruk förbjuds enligt A Föreskrifterna, (se 4 § Skogsvårdslagen (SFS 1979:429)).

Därmed har markägaren inte längre något ansvar enligt 29 § skogsvårdslagen för att bekämpa eller förebygga insektshärjning i skog.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreseptatet gäller annan lagstiftning som vanligt, t.ex. följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om Natura 2000, strandskydd, generella biotopskydd, vattenverksamhet och artskydd
- Fridlysningsbestämmelser i artskyddsförordningen
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen
- Kulturmiljölagen
- Jaktlagstiftningen
- Lagen om skydd mot olyckor t.ex. generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand.

Reservatets gränser

Reservatets gränser sammanfaller delvis med befintliga fastighetsgränser, se bilaga 1. Även efter justeringar av sådana fastighetsgränser i kartan, t.ex. efter fastighetsbestämning eller inmätning av gräns, ska reservatsgränsen anses följa fastighetsgräns i berörd del.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Förvaltningen ska ske i samverkan med berörda markägare, Varvs församling och föreningen Lena Gille.
- Underhåll av vandringsleder i området samt utsikt, vindskydd, grillplats vid Höge klint utförs inom naturreservatet i första hand av huvudmannen för leden och anordningarna (Lena Gille) i samråd med Länsstyrelsen.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Mark- och miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap. 13 § miljöbalken lämnas in till Mark- och miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i tidningarna Hjo Tidning, Skaraborgs Allehanda SLA, Västgöta-Bladet och Skaraborgsbygden.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

I detta ärende har vikarierande länsöverdirektör Magnus Peterson beslutat. Naturvårdshandläggare Örjan Nilsson har varit föredragande. I handläggningen har också medverkat avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert, planhandläggare Emma Ahlgren, antikvarie Gunilla Roos Nilson, fälthandläggare Erik Linnarsson, och länsjurist Anna Roslund.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Magnus Peterson

Örjan Nilsson

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.